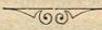

quae malum aliquod inultum esse non patitur, ad quam iam afficiebatur amore, quamvis corpore torqueretur. Et licet abhorret sensus exterior, interior vero iustitiam, quam confitebatur, amabat, et quasi oblitus poenarum, ex iustitiae zelo verbis punientem iustitiam attollebat. Proprium vero est ratione utentium peramplius, et hominum electorum diligere atque laudare iustitiam, etiam si ex illius decreto asperime torqueantur. Nam ipse naturalis iustitiae ordo interius lucens mentibus hominum dictat crimina sine poena non esse, quae invisibilibus semper est praesto, quamvis interdum visibiliter differatur.

207. Quartus autem fuit amor perfectionis, qui extitit altitudo crucis suae; nam toto mentis affectu, ac benigno linguae affatu cum inexplicabili cordis humiliatione, et contritione, nec non cum tanta mentis devotione, et, quantum permisit acerbitas ipsa supplicii, cum conversione benigna facie, et humili ad Dominum Iesum stupendae perfectionis, et brevitatis orationem effudit, dicens: *Domine, memento mei, dum veneris in regnum tuum, in quo omnis consummata perfectio mirabiliter continetur, si devota mens noverit explicare.*

DOMINICA I. POST EPIPH.**Virtutes Boni Latronis.**

SED, ut aliquid patens fiat, primo considera in quanta fide istelatro fundatur, quin moriente credit vitam aeternam. Secundo vide quanta spe firma ad aeterna erigitur qui ab illo, qui ab omni mundo eiicitur, sperat regnum coeleste. Tertio pondera in quanta excessiva charitate loquatur qui sola dilecti Iesu memoria contentus est.

209. Iterum, quoad virtutes cardinales, primo considera quali fulcitur prudentia qui nulla postulat caduca: secundo quali fortitudine roboratur qui sic subito super omnia sua sclera superfertur: tertio quali temperantia contentus est qui sola Salvatoris voluntate praemii mensuram reliquit: quarto quali fulcitur iustitia qui sic omnibus debita sua dispensat secundum exigentiam rationis, ut sibi ipsi propriae confusionis contumeliam in confessione redderet, proximo transgradienti charitativam correctionem impenderet; et ideo Salvatori plenam suae mortis compassionem, et totalem suae voluntatis immolationem per transformantem charitatem offerret. Propterea nec mirum si sic hunc latronem conversum, et in tanta perfectione levatum Salvator. tanta suavitate replevit, ett si copiose ditavit, quando respondit ei, dicens: *Amen dico tibi, hodie tecum eris in paradyso.*

FERIA SECUNDA

Bonī Latronis privilegia.

TERTIO quoque consideremus huius latronis privilegium. Singularissima enim privilegia gratiae in latrone isto fluxerunt, quae ad quinque reduci possunt. Primum enim privilegium fuit assimilationis, secundum associationis, tertium defensionis, quartum petitionis, quintum figuraionis.

211. Primum, inquam, privilegium fuit assimilationis; solus etenim latro iste inter Christi membra corporaliter passus est supplicium crucis simul cum ipso; in quo decoratur effigia similitudine Salvatoris, quia crucifixus crucifixum associat. Nec hoc privilegium convenit alteri cuicunque. Nec tamen obstat quod pro suis sceleribus crucifixus fuit, quia post plenam conversionem fuit legitimū membrum Christi, et ex tunc poena sua configurata fuit similitudini mortis eius.

212. Secundum enim fuit privilegium associationis, quia solus ipse Matrem Christi associavit lamentatione dolorosa morientis Filii Dei, factus eius socius in fide, atque dolore; nulla enim alia creatura praesentis vitae Matrem associavit in predictis. Licet enim Ioannes, et Magdalena amare deflerent morientem Iesum, non tamen defleverunt eum ut Deum pro redēptione humani generis mo-

rientem¹; unde et eorum lamenta multum fuerunt informitate insipida. Solius autem huius latronis cum maternis fuerunt accepta lamenta, quia vere Deum creditit, desuper infusa fide, quem cum incredibili dolore hominem ante oculos suos morientem vidit.

213. Tertium autem fuit privilegium defensionis; nam, Christo condemnato a Iudeis impiis, tamquam reo, latro iste eius innocentiam praedicavit publice, et ipsum Salvatorem suum morientem, tamquam aeternum Deum, armis, quibus poterat, tamquam suus collateralis miles strenue defendit: unde potest probabiliter credi quod non solum scelestum increpavit latronem, et Christi innocentiam allegavit, et proprium scelus sibi iniecit; sed etiam protertos Iudeos, ac malignos Principes, post tam duras contumelias Salvatori illatas non saturatos de suppliciis eius, quia sic impie exierant insultare morienti Iesu aspera increpatione confudit. Nec est inconveniens ad credendum quod, quum ipse supervixerit morienti Iesu, et viderit maternos gestus erga Filium dolorum amaritudines exprimentes, aliqua compassibilia verba filialis dulcedinis plena illi, quam suam veram matrem iam veraciter cognoscebat, expresserit. Qui enim iam se redemptum novit a Christo non dubitavit se filium Virginis matris eius.

214. Quartum vero fuit privilegium petitionis;

¹ Mitiori sensu haec sententia accipienda est; nam de fide et charitate supernaturali Ioannis et Magdalene haud dubitandum est. Cfr. n. 166 in nota.

nam iste latro solus postulavit salutem, quando Salvator mundi eam pro omnibus faciebat, unde et abundanter eam recipere debuit, sicut et fecit.

215. Quintum quoque fuit privilegium figuracionis; nam ipse figuram tenuit, et quasi vicem omnium electorum: et quum ipse repletus fuerit Spiritu sancto, tamquam electus ad ista privilegia acquirenda, et multa alia, quae non sufficio explicare; utique credendum est quod Spiritus sanctus inhabitans eum, agitavit eum ad omnia facienda, quae decebat ipsum facere tanta immutatione a Christo sub illo innovatum. Arbitror autem quod electrix gratia Dei, quae tantum refusit in eo, ut esset figura omnium redemptionis, istum latronem tam plene compatiendo Iesu, quam in praedicando sanctitatem illius, quam in associando lamentantem matrem, quam in arguendo Iudeorum proterviam, et impiam cæcitatatem, quam in provocando omnes assistentes ad tanti piaculi animadversionem, et sensum facit strenuissime operari.

FERIA TERTIA

De silentio Evangelistæ circa merita Boni Latronis in specie.

NEC obstat, si dicas quod Evangelistæ de tali. bus nihil dicunt; nam, si bene ponderantur quae nobis relinquunt in scriptis, poterit mens diligens, et devota enucleare non dicta. Scribunt enim ipsum

a Deo electum, eum exorasse Christum, et ab eo postulasse regnum, atque a Christo liberalissime admirandum recepisse promissum. Ex quibus luculenter appetat ipsum a Christo redemptum, ac per Spiritum sanctum iustificatum. Solet enim Spiritus sanctus, quando ad aliquem statum eligit aliquam creaturam, cuncta sibi tribuere, quae decet illum statum habere. Pensa igitur modo si Christum generalem redemptorem latroni taliter postulanti decebat medicriter dare; et non magis, sicut habebat apertum corporale latus, ad faciem eius reserare sui cordis arcanum thesaurum ad illustrandum mentem illius electi militis, et fidelis sodalis? Decuit nempe quod, sicut tunc sine mensura seipsum toti exponebat orbi, sic inaestimabiliter se infunderet illi menti. Tunc enim, quando mustum amoris amorosi Iesu in torculari crucis exprimebatur cum pressione doloris, quo totus orbis erat inebrianthus, non debuit quasi in parvo cyatho, propinare latroni; sed tota operatio mentis sua in torculari Iesu quasi sine mensura demergi: unde non puto istum latronem, nisi inter sublimes Dei Principes collocandum.

217. Advertendum est etiam quod, quandocunque de aliquo electo Scriptura sacra facit mentionem aliquam, ponendo illum in aliquo sublimi statu, licet nihil aliud dicat, relinquit sensatis mentibus cetera alia circa illum excogitanda, quae statum illius copiose decorent. Unde diligenter excogita quae illum latronem decuit operari; et tunc percipere poteris illum circa praefata fecisse mira;

et quod non potuit in corpore adimplevit in mente. Propterea nec mediocriter est pensandum quod Christus ei paradisum spondendo singulariter ait: *Mecum eris*; per hoc manifeste declarans quod tunc Rex crucifixus habebat in cruce istum sicut collateralem militem secum strenue compugnantem: unde in illo *mecum*, associatio et similitudo Christi regnantis correspondens associationi, et similitudini Christi morientis antonomastice denotatur. Sed admirantur forte plurimi quod hi duo latrones tam dispari fide, et non dispari vita a divino iudicio extiterunt iudicati. Secretum quippe iudicium Dei est, quod unus a Christi voce fuit approbatus, alter vero, Christo tacente, fuerit reprobatus. Christus namque aequaliter respiciebat hos ambos compoenales suos: medius inter eos pendebat affixus patibulo crucis, nec praecipiebat personam alterius. Quid est igitur quod Christo unus irrogavit blasphemiam, alter vero pro illo suscepit morienti tutelam? unus cognovit iustitiam, et ipsum laudavit; alter vero impune vivere postulavit? Erat ne forte ad istos in Christo aliqua inaequalitas? hoc credere dico nefas. Quid ergo? dicam audacter quod sentio; quod nec converso sufficit meritum suum, aversum vero iuste deiecit demeritum suum. Nullus, nisi ex gratia converti potest; nullusque damnatur, nisi ex demeritis suis, hoc divina iustitia exigente. Quod ergo demeritum illius, qui non credidit? Quod vero meritum, atque unde illi, qui credidit? Meritum conversione legimus, quid in occulto habuit ignoramus. Demeritum utriusque

conspicimus, quia latrones erant utrique malae vitae.

218. An verificatur sententia illa Apostoli ad Rom. cap. ix: *Quem Deus vult indurat, et cui vult miseretur?* Sed in difficiliorum incidimus quaestionem; quum Deus acceptor personarum non sit, et quum ambo essent peccatores Christum aequo corporeo visu aspicientes, iuxta eum pendentes, quorum in conversatione Christi alter non praevaluebat, quia neuter vivens illam habuerat: unde unus eorum meruit converti, alter vero eorum meruit indurari? Quo merito unus misericordiam accepit, alter vero in iusta damnatione remansit? Sed aliter quidem haec, quum sit quaestio nodosa, non solvitur, nisi Dei misericordiam, et iustitiam inspiciamus, et liberas hominum voluntates consideremus. Nam Deus ex sua misericordia donat peccata conversis, et ex iustitia aeterna supplicia ministrat aversis. Non ergo ista conversio, aut aversio celebrata est ex praesentia Christi corporali, quam habebant aequaliter; non ex visu quo ipsum intuebatur uterque; non ex verbis eius per amplius directis in alterum; sed ex libera voluntate, qua iste credere voluit, ille vero incredulus permanxit. Quoniam sicut illum Dei misericordia exspectabat, sic non credentem merito reliquit divina iustitia reprobatum.

FERIA QUARTA

Mysteria in conversione Boni Latronis.

Ad ampliorem quoque huius mysterii sensum etiam dici potest quod totum humanum genus latrocini paternae fornicationis infectum infernalibus suppliciis debuit, iustitia suadente, affligi. In huius generis medio Salvator affixus electos mera gratia, quasi dexterum latronem, iustificando convertit. Reprobos autem, quasi latronem sinistrum, exigente iustitia, dereliquit, ut latro dexter inveniat in misericordia crucifixi Domini unde gratias agat; sinister vero in sua obstinata malitia reperiat quid ei divina iustitia impendat. Propterea mysterio sacro conveniens est quod uterque latro fuit utcumque blasphemus convicians Salvatori; quia Salvator mundi, sicut nullum reperit liberum, sic pro liberandis omnibus venit, licet liberationis fructus ad solos transferatur electos. Quod tamen non fuit ex defectu liberantis pretii, seu redemptoris Christi, sed ex caeca malitia obstinata animi reproborum, quorum figuram tenuit iste latro sinister qui, nec mansuetudine dulcis Iesu conspecta, nec ex miraculorum aspectu quibus fuit tota mundi machina immutata, nec a benigna Christi susceptione facta de socio suo converso, nec ex charitativa correptione consocii sui se in maleficio confitentis consortem, et sibi Iesum praedicantis insontem voluit quomodolibet revocari. Cui igitur

iste, nisi propriae malitiae suam damnationem ascribet? Et cui alter ille latro dexter suam salutem poterit deputare, nisi gratiae illius qui in latere suo pendebat? qui ipsum ad se diligendum, confitendum, praedicandum, et defendendum gratuita miseratione convertit.

220. Respira igitur iam in spe veniae, anima quaecumque peccatrix; si tamen vestigia Dei tui sequi non horreas, qui in omnibus pressuris suis nec semel os suum aperuit. Non autem querelae, aut excusationis, aut maledictionis sermonem adversus maledictos illos canes vel leviter diceret, quin potius novae benedictionis verbum, quale a saeculo non est auditum super inimicos suos, pro eis Patrem orando, ex abundantia pietatis effudit.

FERIA QUINTA

Amor confoederationis per compassionem maternalem et filiationem spiritualem.

TERTIUS vero Christi inflammans amor in cruce fuit mirae confoederationis; triplex namque amorosa confoederatio tunc exitit mystice demonstrata. Prima fuit compassionis maternalis, secunda filiationis spiritualis, tertia admirationis generalis.

222. Prima fuit compassionis maternalis, unde Ioann. subdit: *Stabant autem iuxta crucem Iesu Mater eius, et soror matris eius Maria Cleophae, et Maria Magdalene.* Parum dixisti, o Evangelista: perfe-

ctis auribus aliquid maius dicere potuisti. *Stabat*, tu inquis, *iuxta crucem Iesu Mater eius*, quum in ipsa cruce penderet: vel ei plus utique debes, quam reliquis de quibus dicas: et *Maria Cleophae*, et *Maria Magdalene*: omnino illa plus ad crucem appropinquabat, quam quicunque alii; quia non solum iuxta crucem stabat, verum etiam in cruce pendebat; de se enim in se nihil remanserat. Tota commigraverat in dilectum, et dum ille Corpus, ista spiritum immolabat; sed qua parte stabat Virgo Maria iuxta crucem? utique ad sinistram Christi, secundum Alex. de Ales, scilicet, ut pro peccatoribus Filium exoraret qui a sinistris Domini sunt: aliter non verificaretur quod in persona Christi pendens in cruce Propheta (PSAL. CXLI) ait: *Considerabam ad dexteram, et videbam, et non erat qui cognosceret me.*

223. Secunda fuit confoederatio filiationis spirituialis, et de hac subditur: *Et quum vidisset Jesus Matrem, et discipulum stantem quem diligebat; oculis et vultu annuens, de Ioanne dicit Matri suae: Mulier, ecce filius tuus. Deinde dicit discipulo: Ecce mater tua.* Pulsantur admiratione omnium legentium, sive audientium mentes, scilicet, quo motu, quo sensu, qua possibilitate, qua vera auctoritate ista dicuntur, quod discipulus transeat in filium Virginis, et Virgo habeat purum hominem filium, quem non genuit; sic nec quod sit filius ex Virgine, qui de corruptis parentibus natus erat ex semine. Impossibilia quidem videntur haec, sed nihil impossibile apud Deum. Pietate quidem, et oratione opus est ad

ingrediendum tale mysterium. Mulier enim Beata Virgo vocatur a Christo, quam numquam appellavit ex vocibus matrem. Mulier, et non mulier, sed super Angelos, et homines, et mulieres superexcedens mulier. Accepit a Filio quem cum aeterno Patre unicum possidebat, filium praeter ventrem, quem ante in carne habebat ipsa nepotem.

FERIA SEXTA

Amor confoederatis per filiationem spiritualem.

SED in quo filiationis genere Ioannes Virginis factus est filius, aut eius mater facta est Virgo? non hoc natura favet, non conceptus, non partus exequitur, non ingressus in uterum, ut denuo nasceretur: non adoptio pro haereditate in temporalibus consequenda, nec ex imitatione, aut ex prolata doctrina. Nec ista disserenda erant verbo Christi: nec facta est locutio ut sit quasi, sed sic a Christo legimus dictum: *Mulier, ecce filius tuus;* ut, exclusa omni superfluitate verborum, secretum mysterii penetremus. Mystice igitur intelligimus in Ioanne omnes animas electorum quorum per dilectionem Beata Virgo facta est mater: filius enim in Graeco nomen amoris est. Omnis enim Christi amor in amorem Virginis transit, ut merito filius, idest, amor Virginis nuncupetur, magisque Virginem habeat matrem, quam illam quae illum

ex peccato damnatum mundo, suscepto semine, generavit. Mutatur haec maternitas, et filiatio ex auctoritate verborum Christi in cruce pendentis; propterea natura transit in gratiam, et gratia nobilitat profecto naturam: non quod una in alteram commutetur, sed quia natura ex gratia perficitur. Mala mulier Eva corruptione naturae: Bona mulier Maria mater gratiae, mater misericordiae. Datur mater gratiae pro matre naturae: manet tamen mater natura, manet etiam mater ex gratia. Erat enim Joanni mater Maria Salome in ordine succidentis naturae: est etiam sibi mater Beata Virgo in ordine gratiae. Est mater Eva cunctorum per traducem naturae: est et Virgo Maria mater omnium amantium Christum per infusionem invisibilis gratiae. Non desinit esse Ioannes filius corruptae matris, quia imperio Christi filius factus est Virginis. Nec potest non esse filius Virginis, quia fuit ante filius corruptae matris. Nam prius est quod carnale, deinde quod spirituale est, aut esse potest: protinus unus et idem homo est per naturam, Christianus vero per gratiam. Et per unam hominis filius, per alteram filius Dei appellatur.

225. Voluit igitur Christus in cruce pendens, antequam moreretur, per omnia praeostendere charitatem, et quantum dignitatis humanae naturae contulerat, ut firma spes esset remeationis ad Patrem: unde, si *dedit potestatem filios Dei fieri his qui credunt in nomine eius*; quod non per naturam, sed penitus per gratiam fit; cur non dedisset nobis ut filii essemus Matris eius, quod fit per gratiam

quae infinitae potentiae est, non per naturam quae est potentiae limitatae? Plus etenim est quod simus fratres eius ex Patre, quam quod simus ex matre: plus ex aeterno Deo, quam ex temporali parente. Non designatur Christus humanum hominum genus propter naturam conditam quae bona fuit; non propter naturam corruptam, quae vitio se turpavit; non ex criminibus quibus involvitur: quin, si velimus, ipse velit nos ex utroque parente, tam ex aeterno, quam ex ea quae fuit ex tempore, suos per gratiam esse germanos, ut una cum ipso nobis sempiterna sit haereditas.

SABBATO

Item de filiatione spirituali.

MIRA naturae mutatio, non tamen transmutatio. Mira generatio filiorum, sed in his mirabilius est quod gratia non extinguit naturam, et natura non confundit insitam gratiam. Utriusque iura servantur in homine; naturae, scilicet, in qua natus est, et gratiae in qua renatus est. Igitur de libidine natus in filiationem posse ingredi honestatis nullatenus dubitemus. Ac per hoc immutabili edicto innuitur quod, postquam translatio facta est de natura in gratiam, et addita est gratiae maternitas ad filium naturalem, sub fomentis et erudimentis vivere obligamur secundae matris, prima non abo-

lita, sed submissa: quia nemo, quum invenit gratiam, desinit esse homo; sed retinens quod per naturam accepit, qualitate mentis et corporis supra hominem per gratiam vivit qui tamen homo fuerat per naturam.

227. Divino igitur iure plus debemus gratiae, quam naturae; et plus illam venerari atque diligere in nobis, quam id quod natura fecit in nobis. Nam illum verum finem boni, quem omnis anima rationalis, sive rationis quodam naturali instinctu plus amat, quamvis multi, vario errore delusi, illum fugiant appetentes, non prima naturae mater, sed gratiae mater secunda prosequitur, vel consequitur: propterea ex natura mater, quum dexteram atque sinistram regni pro filiis petisset, non accepit (MATTH. XX cap.), quia non naturae, sed gratiae superna haereditas danda est: *Quamobrem ex illa hora accepit illam discipulus in suam: ex illa hora, scilicet, qua Christus pro Matre reddidit matrem, aut matri naturae addidit matrem gratiae, discipulus matrem Virginem, in suam animo reverenti et animo inclinato suscepit.*

228. Ex his igitur manifeste apparere potest, fidelis anima, quod insatiabilis amor dulcis Iesu, qui omni modo omnino tuam operatur salutem, tuis compatiens lapsibus, in recommendatione materna tibi medicinam providit, et apud iustitiam suam efficacem tibi constituit advacatam. Ille vero, qui primo meruit huius medicinae sanitatem potiri, *discipulus ille quem dilgebat Jesus;* qui, sicut in ceteris, sic et maxime fuit in ista recommendatione dilectus,

non mediocriter ditatus fuit ampliatione, virtutibus et meritis ac supplicationibus huius sacratissimae Matris.

229. Nec quisquam humanae pietatis amore pro compassione Virginis moveatur quod pro Filio Dei acciperet filium Zebedaei, et quod pro morienti Christo pro successione tenendus esset Ioannes; quoniam Christus nec se filium Virginis denegavit, et indubitate resurrectionis proximae fidem alma Virgo tenebat; propterea talis filiatio non erat inopportuna: nec ita Virgo absorbebatur doloribus, ut talia, quae agebant mysteria, ignoraret: Christus vero non pro eo quod moriebatur hoc agebat sensualiter, vel humane, sed ut vere virtus, et gratia, demum aeterna felicitas adderetur.

DOMINICA II. POST EPIPH.

Amor confoederationis per admirationem generalem.

EERTIA confoederatio est admirationis generalis; propterea subditur a Matth. xxvii cap. quod a sexta hora tenebrae factae sunt super universam terram usque ad horam nonam, ut verificaretur quod (AMOS VIII cap.) scriptum est: *In die illo occidet sol in meridie, et obtenebrescere faciam terram.* Stupendum quidem miraculum fuit hoc per universum orbem illico et uno momento ob-